

Budapesti Általános Iskolások Matematika Versenye
8. osztály
I. forduló
MEGOLDÁSOK

A feladatokra általában többféle megoldás adható,
az útmutatóban közölt megoldást és pontozást iránymutatónak szánjuk.
A részpontszámok minden esetben bonthatók,
a részletes pontozás a javító tanár szakmai döntésének eredménye.

1. feladat: Az alábbi 3 állítás mindegyikéről dönts el, hogy igaz vagy hamis. Válaszaidat indokold!

- 1) Ha $a < b$, akkor $a < b^2$, ahol a és b tetszőleges számok lehetnek
- 2) A 3000 felírható 15 darab szomszédos egész szám összegeként.
- 3) $3^{51} > 6^{30}$.

(6 pont)

1. feladat megoldás:

- 1) Hamis. Egy ellenpélda: $a = \frac{1}{4}, b = \frac{1}{2}$. (1+1 pont)
- 2) Igaz. (Mivel $3000 : 15 = 200$, így) $193 + 194 + \dots + 200 + 201 + \dots + 207$ megfelelő. (1+1 pont)
- 3) Igaz. Például: $6^{30} = 2^{30} \cdot 3^{30} = (2^3)^{10} \cdot 3^{30} < (3^2)^{10} \cdot 3^{30} = 3^{20} \cdot 3^{30} = 3^{50} < 3^{51}$. (1+1 pont)

2. feladat: Pisti megrajzolta az $ABCDE$ szabályos ötszög oldalait és átlóit, majd eközül a tíz szakasz közül pirosra színezett ötöt. Ezután észrevette, hogy az A csúcsból elindulva és piros szakaszokon haladva körbe tudja járni az ötszög csúcsait. (Azaz piros szakaszokon haladva az A csúcsból eljutott egy másik X csúcsba; onnan egy harmadik Y -ba; ... végül az ötödik csúcsból visszajutott A -ba. Az útvonal esetleg metszhette önmagát.) Hányféleképpen színezhette ki Pisti az öt szakaszt, ha az ötszög csúcsai körbejárhatók?
(6 pont)

2. feladat megoldás: A csúcsok egy sorrendje (pl. $ACDEB$) egyúttal egy (éleken történő) bejárást is ad. Feltehetjük, hogy A -val kezdünk, így az A -val kezdődő sorrendeket (permutációkat) számoljuk meg. A kezdő A mögé B -t, C -t, D -t és E -t $4! = 24$ -féle sorrendben írhatjuk. (4 pont)

Így azonban – a két lehetséges bejárási irány miatt – minden színezést kétszer számoltunk. (Pl. $ACDEB$ és $ABEDC$ bejárások ugyanazt a színezést adják.) Eredmény: $24 : 2 = 12$ megfelelő színezés van. (2 pont)

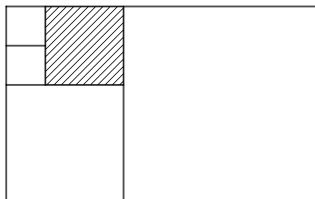
Megjegyzés: Ha a versenyző felrajzolja mind a 12 esetet, azért is jár a maximális (6) pontszám. Ha kihagy eseteket, akkár a megtalált esetek számával arányosan kapjon részpontokat.

2-3 megtalált jó eset: 1 pont, 4-5 jó eset: 2 pont, 6-7 jó eset: 3 pont, 8-9 jó eset: 4 pont, 10-11 jó eset: 5 pont, 12 jó eset: 6 pont. Ha a versenyző rossz eseteket is megad, akkor annyi pontot veszítsen az összpontszámából, ahány rossz színezést is megadott, de a pontszáma ne legyen negatív.

3. feladat: Egy 40 fős kirándulócsoporthat átlagéletkora 8,4 év. A találkozóhelyre egy újabb csoport érkezik, amelyben éppen kétszer annyi gyerek van, mint felnőtt. Tudjuk, hogy a gyerekek átlagéletkora 6 év, a felnőtteké 32 év. A két csoport a kirándulást együtt folytatja. Hányan vannak a második csoportban, ha a két csoport együttes átlagéletkora 12 év?
(6 pont)

3. feladat megoldás: A 40 fős kirándulócsoporthoz 40 · 8, 4 = 336 év. (1 pont)
 Legyen a felnőttek száma n . Ekkor az egész társaság összkora egyrészt $336 + 32 \cdot n + 6 \cdot 2n$. (1 pont)
 Másrészt pedig $12 \cdot (40 + 3n)$. (1 pont)
 Így a $336 + 32 \cdot n + 6 \cdot 2n = 12 \cdot (40 + 3n)$ egyenletet megoldva kapjuk, hogy $n = 18$. (2 pont)
 Tehát a második csoportban összesen $3 \cdot 18 = 54$ -en vannak. (1 pont)

4. feladat: Az ábrán látható téglalapot felosztottuk öt darab négyzetre. Mekkora a vonalkázott négyzet területe, ha a téglalap kerülete 39 cm?

(6 pont)

4. feladat megoldás: Jelölje x (cm) a legkisebb négyzet oldalát! Ekkor a sátrózott négyzet oldala $2x$, az ábrán alattuk lévő négyzet oldala $3x$, a jobb oldali négyzet oldala $5x$. (2 pont)
 A téglalap kerülete $(x \cdot (1 + 2 + 5) + x \cdot (1 + 1 + 3)) \cdot 2$, (1 pont)
 innen $26x = 39 \Leftrightarrow x = 1,5$ (cm). (1 pont)
 A sátrózott négyzet területe $(2x)^2 = 9 \text{ cm}^2$. (2 pont)

5. feladat: Dobunk egy piros, egy fehér és egy zöld dobókockával. Hányféleképpen fordulhat elő, hogy a három dobott szám szorzata nem osztható 6-tal?

5. feladat megoldás: A dobott számok között nem szerepelhet a 6-os (ezekkel nem foglalkozunk), valamint nem lehet egyszerre a 3-as és páros dobott szám. (1 pont)

Első megoldás: Esetszétválasztást végzünk pl. a 3-as dobások száma alapján. Ha 0 darab 3-as van: a kedvező esetek száma 4^3 . (Az 1, 2, 4, 5 dobások megfelelnek.)

Ha 1 darab 3-as van: a kedvező esetek száma $2^2 \cdot 3$. (A 3-as dobás 3-féle kockával lehetséges.)

Ha 2 darab 3-as van: a kedvező esetek száma $2 \cdot 3$. (A nem-3-as dobás 3-féle kockával lehetséges.)

Ha 3 darab 3-as van: a kedvező esetek száma 1.

Összesen $4^3 + 2^2 \cdot 3 + 2 \cdot 3 + 1 = 83$.

Második megoldás (komplementer módszer): Az 1, 2, 3, 4, 5 dobások lehetséges variációiból kivonjuk a rossz eseteket, azaz amikor 3-as és páros dobás is van. (1 pont)

Az összes eset $5^3 = 125$. Jelentse s a páros (2,4), n a páratlan (1, 5) dobásokat. Ekkor a lehetséges esetek:

3, 3, s : ilyenből van $2 \cdot 3 = 6$ eset;

3, s , s : $2^2 \cdot 3 = 12$ eset;

3, s , n : $2 \cdot 2 \cdot 3! = 24$ eset.

Eredmény: $5^3 - (6 + 12 + 24) = 83$.

Harmadik megoldás (szita-formula): A 3-ast nem tartalmazó dobások száma 4^3 , a páros számokat nem tartalmazó dobások száma 3^3 .

A $4^3 + 3^3$ összegből le kell vonnunk azokat a dobásokat, amelyek sem 3-ast, sem páros számot nem tartalmaznak (mert kétszer számoltuk őket).

Ezek száma 2^3 , így az eredmény: $4^3 + 3^3 - 2^3 = 83$.